Година II. София, 2 октомврий 1910 год. Брой 24.

ДЕБЪРСКИ ГЛАСЪ

Органъ на Дебърскитѣ просвѣтителни дружби въ България

Единъ брой 10 ст. ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО Единъ брой 10 ст.

В. Чернодрински.

На работа!

Десети юлий 1908 год., денътъ въ който мнозина повѣрваха, че живота ни християнитѣ въ Турската империя за напрѣдъ ще бѫде гарантиранъ подъ ехидата на конституцията, отдавна мина. Слѣдъ упоението на ония, които неочакваха тая приятна изненада, настѫпи отрезнение, слѣдъ радостьта — разочарование, слѣдъ обѣщаната и за нѣколко дни дадената свобода — робство. Турция, която прѣди 2 години се отби отъ старий пѫть и тръгна по оня на културата и прогреса, се повърна вече въ старий отъпканъ пѫть.

Слѣдъ онова, което правителството на конституционна Турция извърши въ 2 годишния конституционенъ периодъ, не остана въ никого нито капка вѣра, че живота, имота и честьта на гражданитѣ въ тая страна едва ли не сѫ въ по-критическо положение отъ колкото въ миналия деспотически режимъ. Маса противоконституционни дѣяния се извършиха отъ младотурскитѣ правителства сѫ въ името на конституцията и въ името на възраждающата се отоманска империя Редъ гонения, прѣслѣдвания, заточения и смъртни наказания се извършиха върху главитѣ на християнскитѣ народи, върху главитѣ на ония които най-много се бориха за свободата и които най-много се зарадваха на 10 юли 1908 год., когато лѫчитѣ на тая свобода позлатиха кървавитѣ могили на тая измѫчена страна.

Особено послѣднитѣ истъпления по обезоржжаването на храстиянитѣ — българи въ Македония заличиха и най-малката весела чертица върху лицата на ония, които бѣха се засмѣли до уши слѣдъ прѣврата.

И най голѣмитѣ приятели и помагачи на възраждающа се Турция слѣдъ онова, което

се извърши до сега отъ младо-турцитѣ, се убѣдиха, че ржководящитѣ й политически кржгове сѣ си оставатъ съ привичкитѣ на прѣдшественицитѣ си спрамо християнитѣ и всички признаха, че положението въ тая страна става по-лошо отколкото прѣди. Ако това е така, какво правимъ ние, македонскитѣ българи, които сме тука въ свободна България на завѣтъ?

Въ единъ отъ миналитѣ броеве на „Дебърски гласъ", по поводъ наводнението на бѣжанцитѣ, ние казахме, че почти нищо не правимъ. Днесь, макаръ и да е минало не много врѣме оттогава, трѣбва да повторимъ сжщата мисъль.

Бѣжанци дойдоха тукъ и ние почти нищо не правихме за тѣхъ. Часть отъ тѣхъ се върнаха разочаровани отъ нашето *гостоприемство;* прѣдпочетоха да бждатъ изклани и избити отъ вѣковния си неприятель, отколкото да умратъ гладни по столичнитѣ улици.

Шанговъ, нѣкой си Ив. Марковъ и компания като игнорираха всички други, тръгнаха да събиратъ помощи за бѣжанцитѣ. Мнозина се възмутиха отъ тая постжпка на самоизбраната комисия. И прави бѣха възмутенитѣ. Никой не й даваше значение и тя спре своята функция. Викаха нѣкои да се избере комисия отъ софийскитѣ граждани, която да бжде съ поголѣма тяжесть и да направи нѣщо повече въ случая. Въ едно събрание такава комисия се избра отъ видни софийски граждани. 15—16 души се избраха. Възложиха се върху тая комисия двѣ нѣща: 1) да събира помощи за бѣжанцитѣ и 2) да проучи въпроса за образуването на една по-сбита, по-трайна, по-солидна организация, която да бжде готова да посрѣща всѣка евентуалность. Тая комисия издаде единъ позивъ къмъ гражданитѣ за да се притечатъ на помощь на страдащитѣ и нейната дѣйность замързна съ него. Какво стана тая комисия, нито се чува, нито се вижда вече. Сжществували или умрѣ, като много нейни прѣдшественици още въ зародиша си? До колкото можахме да узнаемъ г-дата, които се избраха въ тая комисия, макаръ и да сж били канени на събрание, не сж се вѣстявали никакъ. Слѣдствие на това тя, комисията е ни жива, ни умрѣла. А защо всичко това? Защо приеха тия г-да да бждатъ членове въ тая комисия, когато не сж искаль да си изпълнятъ дългътъ, когато не могатъ да оправдаятъ довѣрието на своитѣ избиратели?

За салтанатъ ли приеха тѣ да сж въ комисията или да вършатъ работа?

Много пжти народа е избиралъ *извѣстни и съ тѣжесть* хора начело въ общитѣ ни работи и резултата е билъ сжщия, както на тая комисия. Сжщата грѣшка се повтори, токорѣчи и тогава при избора по въпросната комисия. И тогава ние видѣхме тая грѣшка, и ако не се противопоставихме противъ тоя начинъ на избиране, бѣше за това, защото мислѣхме, че послѣднитѣ нещастия, които постигнаха насъ, въ лицето на нашитѣ братя оттатъкъ, сж достатъчни да събудятъ отъ съня дълбоко заспалия и да подтикнатъ къмъ работа най-тежкия. Обаче не излѣзе тъй... Очевиднитѣ теглила на братята ни оттатъкъ, теглила по-лоши и по-грозни отъ колкото всѣки други пжть, не сж раздвижили дебелитѣ нерви на нѣкои наши видни хора.

Жалко!

Да се отчаемъ ли?

О, пази боже! Далечъ отъ насъ и отъ всѣки искренъ ратникъ тая мисъль.

Наистина, едно врѣме ние имахме въ първитѣ редове на нашето освободително дѣло отборъ хора: адвокати, доктори, дипломати, журналисти, видни революционери и пр. Днесъ тѣзи хора ги нѣма между насъ. Нѣкои бѣха и сж министри, други се тъкмятъ за такива, трети, слѣдъ като си поправиха товара върху гърба на това дѣло, се отеглиха, четвърти станаха прѣдприемачи и намиратъ за излишно да участвуватъ въ едно *изтъркано* дѣло и пр. Имахме едно врѣме, нъ днесъ нѣмаме ли ги? Единъ жизненъ народъ, какъвто е нашия, родилъ синове, които да застанатъ начело. На мѣстото на старитѣ, загиналитѣ, отчаянитѣ той трѣбва да постави новитѣ, неопятненитѣ, енергичнитѣ си синове. Ето защо далечъ отъ насъ мисъльта да се отчайваме.

Ако нѣкои, по едни или други лични съ. ображения се отказватъ отъ едно народно дѣло, народа не може и не трѣбва да се отказва.

Той трѣбва да се събере и да постави начело на общественитѣ работи хора, които ще оправдаятъ неговото довѣрие.

Ние мислимъ, че слѣдъ като видѣхме дезинтересованностьта на нашитѣ бивши водители, трѣбва искренитѣ хора да вематъ инициативата и да свикатъ едно общо гражданско събрание, въ което да се разисква въпроса: какво трѣбва да се прави, слѣдъ като виждаме, че новия режимъ въ Турция не гарантира положението на братята ни тамъ.

Знае се, че и безъ пѣтли се съмнува, нека и народътъ ни се организира безъ своитѣ пѣтли!

Прочее, на работа!